

BMÅS

NYTT

TIDNING AV OCH OM BORÅS MINIATYRÅNGLOKSSÄLLSKAP

REDAKTÖREN HAR ORDET

Bästa vänner i Sällskapet!

Vi kan nu skönja en liten vårstämning även om kylan och snön ännu håller sitt grepp om vår bana på Sandlid. Emellertid känns dagarna med solsken lovande och talgoxen har börjat låta i buskarna. Han låter som norrmännen säger som en luftpump (väderstöt).

Det är väl i alla fall tur att vi inte skall konkurrera med SJ om vintertrafiken.

Ett kommande årsmöte, den 24 april, ligger framför oss som den första allmänna verksamheten för i år. Då har nästan en tredjedel av vårt verksamhetsår (kalenderår) gått, vilket jag anser vara lite för nära inpå förberedelsearbetet inför trafiksäsongen. Det hade varit bra att få årsmötet i mitten av mars, så att årsmötesprotokoll och inbjudan till MEDLEMMARNAS DAG kunde publiceras i nummer två av vårt infoblad BMÅS-NYTT.

En kort tidsperiod mellan första och andra utgivningen av tidningen, gör att det liksom haltar lite över året. Det är ju inte lätt att i all hast få till ett välmatat nummer på kort tid. Vi behöver emellertid flera alster till tidningen samt gärna levererade bilder i anslutning till det aktuella ämnet.

Jag behöver några dagar för att sätta text och anpassa bilder för tidningen, såvida jag har allt behövligt material tillgängligt, annars tar det längre tid. Därefter skall tid finnas för tryck hos vår sponsor TERMOVENTILER AB. Efter fem mils körning skall tidningarna kuverteras och de speciellt utskrivna etiketterna, efter behandling i databasprogrammet, klistras på varje kuvert. Följesedel och faktura för postens distribution skall förberedas, ty det gör inte posten, så att man efter ytterligare en transport på tre mil skall kunna få överlämna allt till f.d. trumpetverket för slutlig distribution.

forts sidan 7...

TRANSPORTVAGNAR

När man skall flytta tunga lok och vagnar och det inte finns något spår, kan man bygga eller köpa en vagn för detta ändamål.

Det ser nog lite olika ut hos var och en vid verkstaden där man förvarar och bygger den rullande materielen, kanske i en källare eller i ett garage på markplan.

Behovet av transportmedel kan vara varierande. Mitt behov var att jag skulle kunna flytta loket och ställa det i en annan del av garaget för att skapa utrymme i verkstaden för nya byggen och samtidigt kunna förvara loket varmt och torrt.

Foto: Julia

Lösningen blev enkel eftersom Julia (varuhuset) har en transportkärra (pirra) som man kan ändra om handtaget på och få en enkel transportvagn till lågt pris. Kärran har luftfyllda hjul på ena axeln och mindre svängbara hjul på ”andra axeln”.

Efter lite ombygge av pirran, d v s svetsning av spår och även lite förstärkningar samt montering av nya lite kraftigare svängbara bromsade hjul, så blev den perfekt.

Kärran användes även till att transportera ut mitt O&K-lok *Svalan* till perrongen på Borås central. BMÅS och jag var med och körde på ett eget spår uppe på perrongen samtidigt som Bergslagens Järnvägsällskap körde sin ”Far som Farfar”-körning.

Under utställningen på Munktellmuséet och hobbymässan har kärran fungerat utmärkt. Loket väger ca 220 kg och är en meter långt och transportkärran klarar av den belastningen utmärkt.

Under byggtiden av *Lessebo* funderade jag lite på olika typer av transportvagnar. Enklarest blev det att bygga en egen variant. Loket väger ju 350 kg så att konstruktionen och hjulen måste vara kraftiga, framhjulen är svängbara som en bil och bakhjulen fast monterade i ramen.

Axlarna är även monterade så långt ut på ramen som möjligt då vagnen inte får vicka upp när man kör upp loken på rampen till kärran. Man måste alltså få tryckpunkten mitt över axelcentrum. Vagnen är ca 750 mm bred och framaxeln är från en skrotad åkgräsklippare med 4" hjul och bakaxeln från en skrotad *Åsbrink kompressor* med 8" hjul. Luftfyllda pumpbara hjul är att rekommendera för bästa transportkomfort.

Jag hoppas detta kan bidra till lite idéer.

Roland ”Rolle” B. Pettersson

Svalan på transportkärran under lastning. Här ser man även de låsbara mindre hjulen.

Lastrampen syns till höger i bild.

Domkraften justerar höjden på kärran och lastrampen till rätt nivå.

Foto: Rolle B.P.

Lessebo på den hembyggda kärran.

Tendem, åkvagnen, med tillbehör står på den ombyggda transportkärran som har manövreringshandtaget monterat.

Mannen i mitten tjänar som storleksjämförande objekt.

Foto: Rolle B.P.

MEDLEMSSKAP I BMÅS FÖR ÅR 2010

Arsmötet beslutade sålunda enligt följande paragraf:

- § 12. Mötet beslutade, i enlighet med styrelsens förslag, att medlemsavgiften för år 2010 skall vara för enskild medlem SEK 120:– och om så önskas, tilläggsavgift för familjemedlemsskap SEK 60:–. Alltså ingen höjning jämfört med 2009.

**Avgiften torde snarast insättas på plusgirokonto nr 13 09 55 – 8.
Ange medlemskapsår 2010.**

KALLELSE TILL ÅRSMÖTE I BMÅS ÅR 2010

Härmed kallas alla medlemmar i Borås MiniätyrÄngloksSällskap
till årsmöte lördagen den 24 april klockan 11.00.

Plats: Borås Idrottshistoriska Sällskap.

Adress: BIS Kansli, Allégatan 71 Borås.

(Beläget i BT-huset sydöstra hörnet)

Förslag till dagordning vid årsmötet 2010.

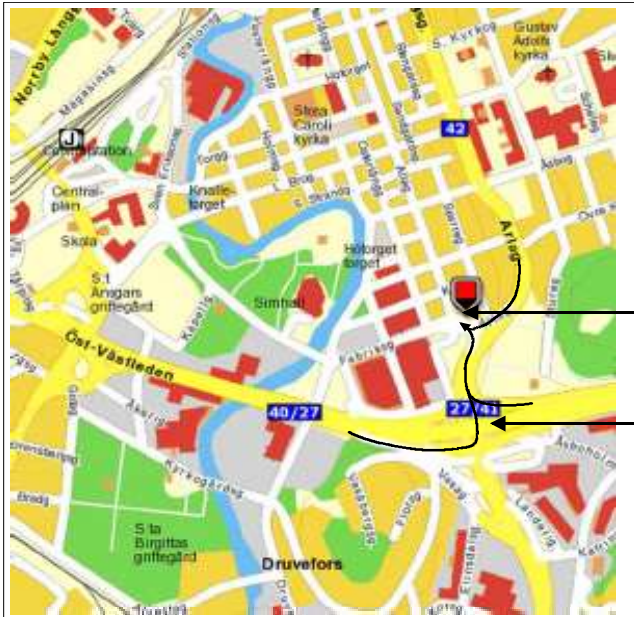
1. Mötets öppnande.
2. Godkännande av dagordningen.
3. Val av ordförande för mötet.
4. Val av sekreterare för mötet.
5. Val av två rösträknare.
6. Fråga om mötets behöriga utlysande.
7. Styrelsens verksamhetsberättelse.
8. Balansräkning.
9. Revisorernas berättelse.
10. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.
11. Budget för år 2010.
12. Medlemsavgift för år 2011.
13. Val av ordförande för föreningen under arbetsåret 2010.
14. Val av två ordinarie styrelseledamöter för åren 2010 och 2011.
15. Val av två suppleanter för år 2010.
16. Val av två revisorer för år 2010.
17. Val av två personer att utgöra valberedning under 2010.
18. Medlemmarnas motioner.
19. Styrelsens propositioner.
20. Medlemmarnas Dag 2010.
21. Ångdagen 2010.
22. Nyamedlemmar.
23. Övriga frågor.
24. Mötets avslutande.

Önskar medlem ställa **motion** till årsmötet, vore styrelsen tacksam om vederbörande, torde inlämna densamma till sekreteraren, **senast fredagen den 9 april**, så att styrelsen får möjlighet att förbereda frågan, i de fall detta erfordras.

Väginfo gällande Borås Idrottshistoriska Sällskap.

Allégatan 71, 503 37 BORÅS.

Från Motorleden 40 (Öst-Västleden) tag av vid Annelundsmotet. Kör mot centrum och tag första avfart vänster. Kör runt cirkulationsplatsen och parkera på P-platsen bakom Pinocchiostatyn. Möteslokalen ligger i BT-huset (Borås Tidning). Ingången ligger närmast statyn enligt bifogade foto nedan.

Ingång i BT-huset

Annelundsmotet

*Ingång till
Borås
Idrottshistoriska
Sällskap.
(en trappa upp)*

INTERNATIONALE STOOMDAG

Rijnhal Arnhem i Holland

Under oktober månad runt allhelgona så är det en stor utställning i Arnhem. Genom mina bekanta i Holland fick jag följa med till utställningen, där även klubben jag är medlem i hade ett bord och visade upp klubbens aktiviteter med modeller och bilder.

Utställningen är inte jättestor men den har en otrolig kvalité med en bredd som är intressant. Allt från miniatyr av verkstadsmaskiner till stora ånglokomobiler i skala 1:4 fanns att beskåda. Man har även monterat upp en järnväg inomhus med 5" och 7 ¼" spår som leder runt i hallen, så att man får den rätta känslan av ånga och "rökfritt" kol. Trafiken var tät på banan hela dagen och passagerarvagnarna var sällan tomma.

Efter hallens ytterkanter kunde man även fynda bland material av olika storlekar och sorter, även verktyg av varierande kvalité och priser fanns att införskaffa. Allt man handlade där var till stor förundran hos säkerhetspersonalen på flygplatsen, när man med knagglig engelska skulle förklara att det inte var en bomb eller vapen.

Hela utställningen har ett enormt stort lugn över sig och alla utställare tar sig mycket god tid till att förklara och berätta om modellerna. Nästan alla pratar mycket bra engelska.

Utanför visade man en ångdriven brandspruta och inne på utställningen visade man hur man tillverkar ett handvevat positiv. Även en klockverkstad fanns med på utställningen. Det var mycket intressant att följa pågående byggen som visas upp år efter år. Där kan man se hur projekten framskrider och notera hur konstruktören har löst olika svårigheter under byggets gång.

Utställningen pågår bara under en dag, en lördag. På kvällen avslutas dagens aktiviteter med en middag med god mat och dryck tillsammans med de holländska vännerna.

Roland "Rolle" B. Pettersson

*Översikt över del av utställningshallen.
Alla foto på denna och nästa sida:
Rolle B.P.*

Malletlok som troligen trafikerat Indonesien. Spårvidd 1000 mm, här byggt i 3 1/2".

Detta är ett österrikiskt lok, Litt/Baureihe "U", ett av de mest populära smalspåriga loken i Österrike, men även i Tjeckiska Republiken och Italien. Loken byggdes 1897–1922 och hade spårvidden 760 mm. Mest berömt är naturligtvis Zillerthal-versionen.

Citat...

Ingenting är egentligen arbete, såvida du inte skulle vilja göra något annat.

James M. Barrie

Det är tycks vara svårt att syna Herrens kort. Men att han spelar tärning och använder telepatiska metoder är något som jag inte för ett ögonblick kan få för mig att förstå.

Einsteins berömda citat angående kvantteorin.

...forts från sidan 1.

Som ni ser är det inte helt lätt att få allt att fungera till allas belåtenhet. Det ultimata vore ju att alla medlemmar kunde hämta sin medlemstidning i elektronisk form från nätet såsom en pdf-fil. Nu är det bara ca tjugo stycken som har velat ha denna leveransform. Denna försändelse innehåller ju även en matrikel för år 2010 och den måste tills vidare skickas med post.

Emellertid är redaktörjobbet en trevlig syssla som skänker viss tillfredsställelse när allt fungerar bra och när det finns mycket material att välja mellan. Jag hoppas på er medverkan.

Göran Rosén "redaktör"

ÅKE NORDLUND

Vår medlem Åke Nordlund har lämnat oss i BMÅS.

Vi kommer att sakna honom vid våra möten.

Våra tankar går nu till hustrun Gudrun som alltid var med i husbilen när de stilla körde in på ängen vid Sandlid.

INTRESSANTA LÄNKAR OM MEDROTERANDE BROTSCHAR.

För amatörer på *model engineering-listan* (som jag själv) gives här några länkar som förklarar hur en medroterande brotsch kan göra runda hål till t ex sexkantiga. Här en beskrivning med förklarande bilder.

<http://www.sommatool.com/manuscripts/broaching.asp>

Här visas rörliga bilder från diverse arbeten.

<http://www.youtube.com/watch?v=gUEcagEmmZo>

Tillverkning av en medroterande brotsch.

En man vid namn Frank Ford visar hur han framställer en brotsch som kan användas i *Slater Tools* verktygshållare.

<http://www.frets.com/HomeShopTech/Tooling/BroachMaking/broachmaking.html>

Man kan spendera mycken tid på denna och andra sidor om man inte är försiktig. Det finns mycket att titta på.

"Eldarens husförhör".

Göran Rosén

På följande länk finner du ett längre dokument kallat "The Stokers Catechism". Det är skrivet på engelska och ganska långt och vidlyftigt, men ack så viktigt för eldare vid stora ångverk.

<http://www.gutenberg.org/files/24441/24441-h/24441-h.htm>

Konstiga lokomotiv.

Hemsida med många olika konstruktioner av ånglok (intressant och tidskrävande).

<http://www.dsself.dsl.pipex.com/MUSEUM/LOCOLOCO/loco loco.htm>

Extreme Steam- Unusual Variations on The Steam Locomotive.

(Extrema ånglok—Ovanliga variationer av ånglok.)